

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Elmarknadslag (Ds 2017:44)

Rikskrevisionen har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian Elmarknadslag (Ds 2017:44). Remissyttrandet utgår från Rikskrevisionens granskningar inom energiområdet som har koppling till de förslag som lämnas i promemorian. Rikskrevisionen avstår från att lämna synpunkter på promemorians övriga delar. De förslag som berörs är relaterade till lättnader för mikroproducenter, intäktram för transmissionsnätet och omprövning av denna samt funktionsansvaret för stamnätsoperatören.

Lättnader för mikroproducenter

I promemorian (s. 178) föreslås att det nuvarande kravet på att en mikroproducent ska vara nettoanvändare av el för att undantas från nätavgiften för inmatning ska utgå. Syftet med denna förändring är att skapa starkare incitament att investera och producera i förnybar el samt att reducera den administrativa bördan för nätföretagen.

Rikskrevisionen har nyligen granskat det samlade stödet till solel (RiR 2017:29) med syfte att bedöma om det har bidragit till Sveriges mål inom energi- och klimatpolitiken på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. I den granskningen berörs bland annat undantaget från nätavgiften. Den övergripande slutsatsen i granskningen är att beslutsunderlagen rörande stöden inte har omfattat tillräckliga samhällsekonomiska eller långsiktiga statsfinansiella analyser. Bland annat konstateras att undantaget från nätavgiften kan ses som en subvention till mikroproducenter som till stor del betalas av det övriga elanvändarkollektivet. Så länge mikroproduktion utgör en mycket liten del av den totala produktionen är denna kostnad sannolikt försumbar men vid större volymer kan effekterna bli mer kännbara. Tidigare erfarenheter från andra länder visar att stödsystemen kan behöva revideras allteftersom mikroproduktionen ökar. Detta skapar en osäkerhet kring stödets långsiktighet vilket påverkar investeringskalkylen.

Riksrevisionen saknar en konsekvensanalys som underlag till förslaget. En sådan bör bland annat innehålla en analys av förslagets fördelningseffekter, till exempel hur övriga nätanvändares nätavgifter kan påverkas, och hur förändringen bidrar till att Sveriges långsiktiga energipolitiska mål nås på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Bristen på långsiktig analys av förslaget riskerar att leda till nya regelförändringar framöver vilket skapar osäkerhet och därmed inte gynnar en kostnadseffektiv utbyggnad av förnybar energi.

Intäktram för transmissionsnätet och omprövning av denna

I promemorian (s. 185) föreslås att Energimarknadsinspektionen alltid ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större eller mindre än motiverat.

Riksrevisionen har i sin granskningsrapport "Förutsättningar för en säker kraftöverföring – Styrningen av Svenska kraftnät i genomförandet av energiomställningen" (RiR 2016:28) kommit fram till att den intäktsram som Energimarknadsinspektionen i dag beräknar och fastställer i praktiken inte begränsar Svenska kraftnäts verksamhet. Intäktsramen har givit utrymme för Svenska kraftnät att överträffa sitt avkastningskrav väsentligt åtminstone sedan 2009. Svenska kraftnät har haft små incitament att pressa kostnader och prioritera mellan investeringar. Att regleringen inte är begränsande hänger bland annat samman med principerna för värderingen av anläggningstillgångar när associationsformen är affärsverk. Riksrevisionen anser att det är positivt att Energimarknadsinspektionen föreslås att alltid ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, vilket torde innebära att olikheter i aktörernas förutsättningar kan beaktas.

Funktionsansvaret för stamnätsoperatören

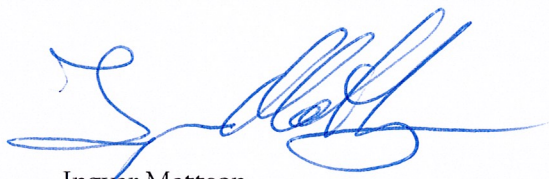
I promemorian (s. 198) föreslås att den funktionsansvariga myndigheten (Svenska kraftnät) ska få beordra balansansvariga att öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el för att kunna utöva sitt funktionsansvar.

Riksrevisionen konstaterar i sin granskningsrapport om styrningen av Svenska kraftnät (RiR 2016:28) att Svensk kraftnäts funktionsansvar är otydligt särskilt gällande den långsiktiga effektbalansen. Avsaknad av ett klargörande av vem som har ett långsiktigt ansvar innebär ökad risk för elavbrott och risk för över- eller underinvestering i stamnätet. Riksrevisionen är positiv till att Svenska kraftnät ges förbättrade möjligheter att utöva sitt funktionsansvar, men ser det som fortsatt angeläget att Svenska kraftnäts

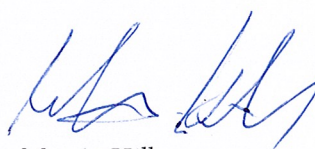
del i ansvaret för den långsiktiga effektbalansen och samhällets mål för leveranssäkerhet utreds.

Riksrevisor Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Ämnessakkunnige Martin Hill har varit föredragande.

Stockholm 2017-12-21.

Ingvar Mattson

Martin Hill